

Púposzú - *Xyleborus dispar* F

A nőstény bogarak hossza 3,2–3,6 mm. Előtoruk feltűnően boltozatos ("púpos"), elöl sűrű sertéssel. A szárnyfedők hengeresek. A test fekete színű, a szárnyfedők barnák, a lábak és a csápok sárgák. A hímek kisebbek (1,8–2,1 mm), repülni nem tudnak, tehát a csapda csak nőstényeket fog.

Tápnövénye: alma, kajszi, más gyümölcs- és erdei fák, megél a szőlőn, bodzán, kivételesen fenyőféleken és tujákon is.

Kárképe: a megtámadott fák kérgén apró kerek lukak láthatók. Járatait nem a kéreg és a fatest határán, hanem magában a fatestben készíti. Az anyajarat egyenesen hatol a fatestbe, majd kettéágazik az évgyűrűk mentén, és vízszintesen körbemegy. A vízszintes anyajaratból másodlagos anyajaratok indulnak ki, le- vagy felfelé, a főjáratra merőlegesen. Fialat fákön a vízszintes járat a középbélig hatol, majd innen le- és felfelé iányuló járatok indulnak. A járatok egyenlő szélességűek.

A bogár, amit a csapda fog

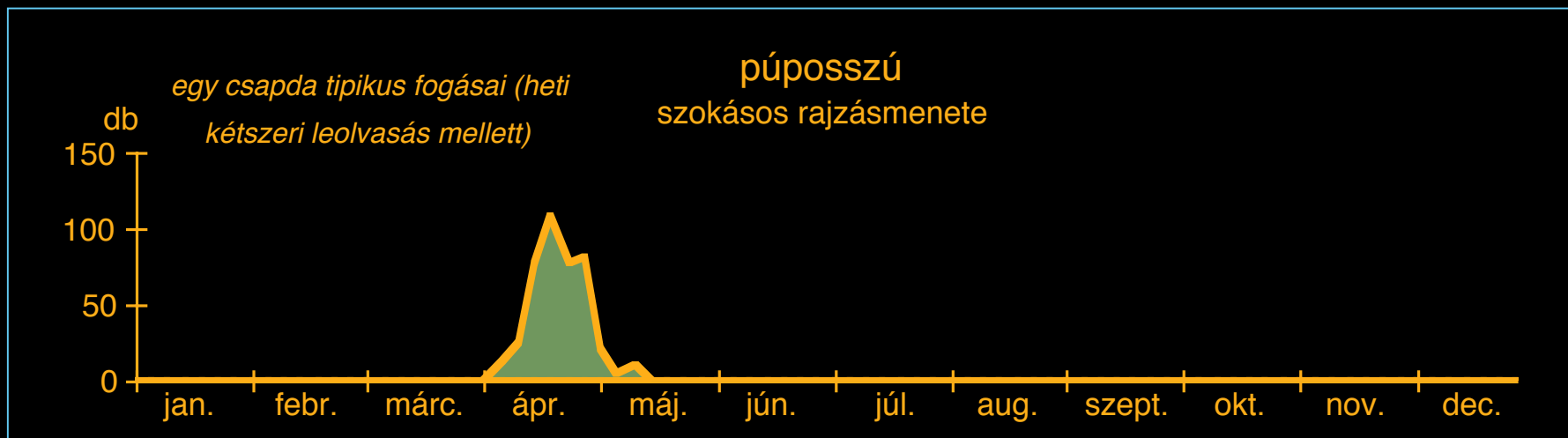

A csalogatóanyagcsapdát a fatörzsek mellé helyezzük ki, karóhoz erősítve, vagy alacsony ágra akasztva, 1-1,5 m-es magasságba. A csapdázás megkezdésének javasolt időpontja hazánkban április eleje. A púposzú csapdához az üzemeltetéshez szükséges összes alkatrészt szállítjuk, de a csapda tartályába a 2-3 dl-nyi csalogatóanyagot [etanol (= etilalkohol)] a felhasználónak kell hozzáadnia. A célra jól megfelel pl. háztartási alkohol, de más, legalább 20% (vagy töményebb) etilalkoholt tartalmazó oldat is használható. NEM ALKALMAS viszont a denaturált szesz, vagy a faszesz. A mellékelt ragacsos palást csapda (PALX) áttetsző; kísérleteink szerint a mások által ajánlott piros színű púposzú csapda piros színe semmilyen befolyással nincs a fogás nagyságára.

A lárva és kártétele, amit meg kell előznünk

Csapdáinkkal megállapíthatjuk, hogy gyümölcsösünk fertőzött-e, és ha igen, behatárolhatjuk a szuvak megjelenésének idejét és követhetjük rajzásuk menetét. A szükséges inszekticides védekezés akkor a leghatékonyabb, ha közvetlenül a csapdában megjelenő első fogások időpontja után végezzük.[1] Svájcban a csapdákat 8-16 csapda/ha sűrűségben alkalmazva a kártételt mérsékelni tudták.[1] A púposzú elleni védekezés bio-módszere a "fogófák" kihelyezése, ami a rajzás kezdete előtt kisebb-nagyobb ágdarabok kiakasztását jelenti, főleg az alma- és kajszifákon, majd a bogarak betelepítése után ezeket a "fogófákat" megsemmisítik.[2]

[1] Mani, E. és mtsi, *Acta Phytopath Entomol. Hung.*, 27:425-433, 1992. [2] Jermy T, Balázs K. (szerk.) *A növényvédelmi állattan kézikönyve. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990*

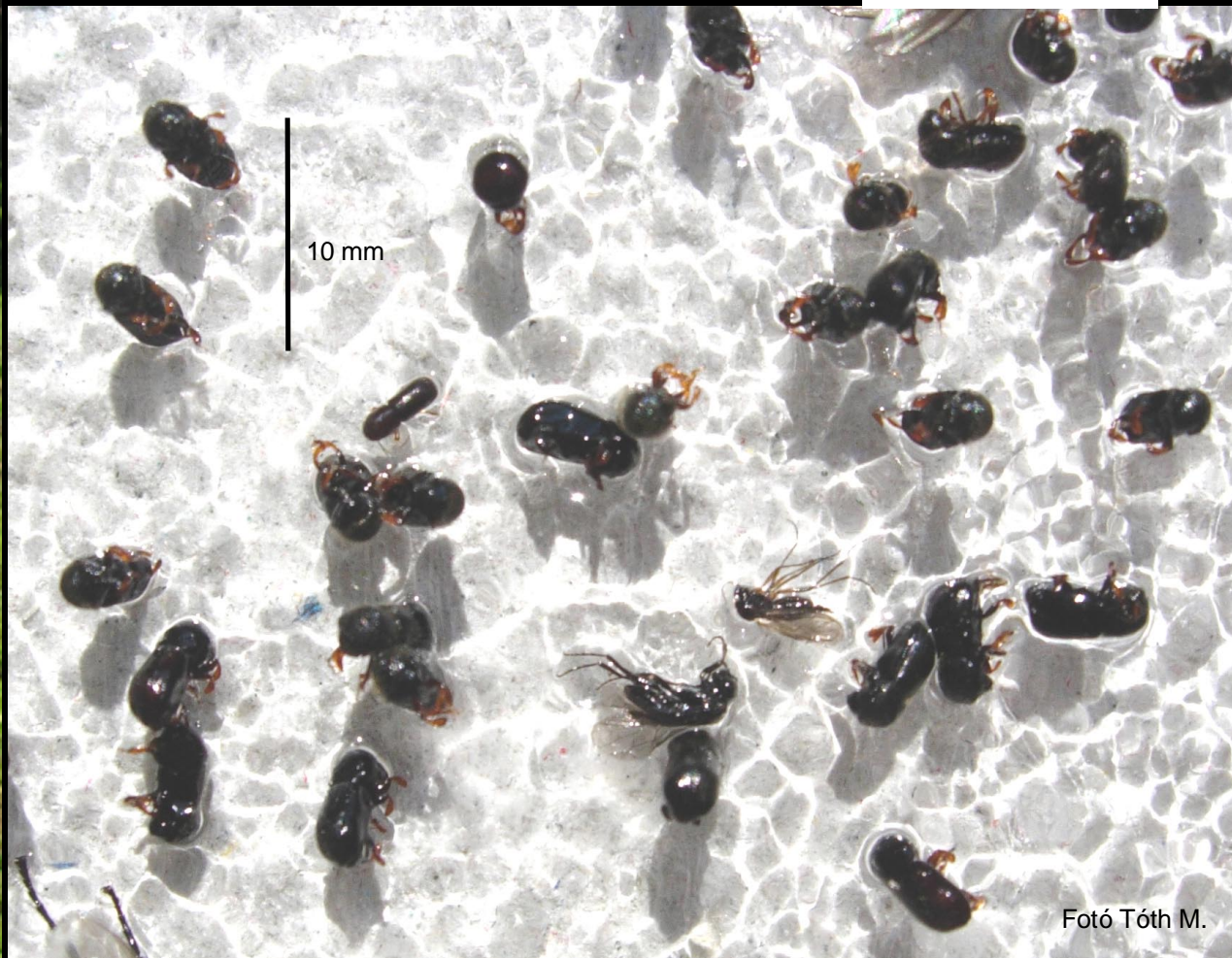

A **Csalomon N** az MTA ATK Növényvédelmi Intézet bejegyzett védjegye.

Megrendelés / felvilágosítás: MTA ATK Növényvédelmi Intézet, Budapest, Pf. 102., 1525; tel.: (1)-391-8637, 06-30-9824999; fax: (1)-3918655; e-mail: <csalomon@julia-nki.hu> vagy <h2371tot@ella.hu>; internet: <www.julia-nki.hu/csalomon>

A CSALOMON® PALX csapda az odarepülő szuvakat külső ragacos felületén fogja meg.

púposzú
X. dispar

Fotó Tóth M.

Így néz ki, ha a
CSALOMON® PALX csapda megfogta